

Norges Bygdeungdomslags Innspill om Bionova

Norges Bygdeungdomslag (NBU) er en landsdekkende bygde- og kulturorganisasjon av og for ungdom, som arbeider for levende bygder over hele landet og for å gi våre medlemmer alle muligheter. Organisasjonen skaper sosiale møteplasser for ungdom på bygda. NBU har over 5000 medlemmer fordelt på over 100 lokallag i totalt 11 fylkeslag

Norges Bygdeungdomslag takker for muligheten til å komme med innspill til arbeidet med etableringen av Bionova. Dette er et godt tiltak som vil sørge for at bonden har større muligheter til å gjøre grønne investeringer på sin arbeidsplass i årene fremover, og vi setter pris på at Regjeringen har gjort dette til et prioritert satsingsområde allerede i sitt første år. Det er viktig at Bionova blir en positiv faktor for landbruket som kan gjøre det lettere for unge bønder over hele landet å investere i grønne løsninger, uavhengig av produksjon og bruksstørrelse.

- Hvilke kjerneoppgaver bør Bionova ha?
 - Investere i prosjekter som ikke nødvendigvis er lønnsomme – mange av de mest effektive klimatiltakene er dyre og vil trolig ikke lønne seg på sikt for den enkelte bonden, selv om samfunnet i sin helhet sparer store kostnader ved å løse klimautfordringene vi står ovenfor.
 - Sette søkelys på lokalsamfunnenes viktige rolle i det grønne skiftet – innbyggere på bygda slipper ut mindre CO₂ per person enn i byene. Mye av industrien som blir avgjørende i det grønne skiftet ligger i distriktet hvor naturressurser og geografi er gunstig, men for å holde liv i distriktet er landbruket en avgjørende sektor.
 - Tilrettelegge for investeringer i ny grønn teknologi ved overtakelse av gård – mange av de største investeringene i gårdsbruk gjøres ved overtakelse til nye eiere, noe som er spesielt relevant for unge bønder. Vår opplevelse er at flere av de som har en fersk utdanning som agronom har mye kjennskap til og ønsker å ta i bruk ny grønn landbruksteknologi, men holdes igjen av investeringsbyrden. Det er derfor viktig at denne gruppen løftes spesielt av ordningen.
 - Balansere mellom en ordning mange kan bruke og en ordning mange kan søke på – det er viktig for Norges Bygdeungdomslag at denne ordningen dekker store deler av investeringsbyrden slik at unge bønder uten store formuer kan gjøre klimasmarte valg, men samtidig at den ikke dekker så mye at få får anledning til å søke før potten går tom. Det er viktig for oss at dette tiltaket treffer bredt og bidrar til grønn vekst i hele landet.
- Hvilke utfordringer løses ikke ved dagens virkemidler?
 - Lønnsomhetskrav setter stopp – som nevnt under kategorien om kjerneoppgaver så er mange av de mest effektive klimatiltakene dyre, og det er derfor mange nye investeringer som ikke nødvendigvis kommer til å lønne seg på sikt. Mange ordninger som eksisterer i dag har et lønnsomhetskrav som gjør det vanskelig å ta de beste valgene for klimaet, miljøet og produksjonen, og vi håper denne løsningen blir et unntak fra det.
 - For få midler – det er dyrt å drive grønt, og det er trangt om midlene i flere av de eksisterende ordningene. Det er selvfølgelig politikerne som avgjør hvor stor ramme bionova får, men vi ønsker at det settes av en raus sum til denne ordningen, og i lag med Bondelaget ønsker vi oss en investering på 10 mrd. frem mot 2030.

- Hvordan kan Bionova organiseres for best mulig målretting av innsats og størst mulig brukervennlighet og kostnadseffektivitet?
 - Støtt små og mellomstore bruk – NBU mener at denne ordningen må treffe bredt for å bidra til en reell grønn omstilling over hele landet. Det er derfor viktig at ordningen i legger opp til investeringer hos gårder med alle bruksstørrelser, og siden det i utgangspunktet er minst handlingsrom til store investeringer i bruk med lav relativ produksjon er det desto viktigere at små og mellomstore bruk prioriteres. Dette er også særlig viktig for næringsutviklingen i bygdesamfunn med mange små gårdsbruk.
 - Enkel og ubyråkratisk søknadsordning – mange unge bønder, samt små og mellomstore bruk har ikke de administrative ressursene å bruke på tunge og omfattende søknads- og rapporteringsprosesser, og vi ønsker derfor at det legges til rette for at det skal være enkelt å både søke til og bruke ordningen.
 - Landbruksorganisasjoner inn i styringsgruppa/tildelingsutvalget – landbruket blir en nøkkelfaktor for det grønne skiftet i primærnæringene, og vi ønsker at denne søknadsordningen gjenspeiler det gjennom å inkludere representanter fra næringen inn i gruppa som skal tildele midlene, slik at fagkompetanse og -perspektiv ivaretas i tildelingsprosessen til en ordning som er såpass viktig som denne.